

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábol 1 garmond
sorért vagy annak tőrfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bérletdíj fizetendő.

Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyílttér“ rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelyt:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Kádebó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetések, nyíltterek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

A csere.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Csik-Szereda, június 7-én.

Mióta Csikmegye székhelyül Csik-Szereda lett a törvény által kijelölve, állandóan szönyegen levő kérdés, hogy a megye tulajdonát képező csikszeredai épületek miként osztassanak fel cél-szerűen a hivatalok, hatóságok és honvédség közt. Az épületek felett egyszer megosztzkodtak: a belügyminiszterium, igazságügyminiszterium, pénzügyminiszterium, honvédelmi miniszterium, közlekedéstügyi miniszterium és közoktatástügyi miniszterium; azonban később ki tűnt, hogy az osztzkodás kissé elhamarkodott volt. A várkastélyba betelepített a megyei hatóság, járásbíró, te-lekkönyvi hivatal, kir. ügyészség s a törvényszék egy része; a honvédség-nek pedig a külépületek egy része ada-tott át. A pénzügyminiszterium adó-hivatali helyiségül a régi várdahelyi-séget kapta, de nem használta, mert nem volt alkalmas. Kiadta bérbe — korcsmának.

Sok átalakításra volt szükség, míg a várkastély annyira a menyire is al-kalmas lett hivatalos helyiségekül. De ezután is csak azt láttuk, hogy az a kas-tély bizony nem hivatalos helyiségek-nek, hanem inkább katonai laktanya-nak való. Tárgyalások indultak és foly-tak folytonosan, hogy visszacseréljük a honvédséggel az általa elfoglalt épüle-teket hivatalának — a katonaságnak. Igen, de a csere sok akadályba ütkö-zött; hol a honvédelmi miniszter tá-masztott akadályt, hol az igazságügy-

miniszter, hol a belügyminiszter nem engedett s a csere annyiban maradt.

Ujabbán a honvédelmi miniszter új építkezéseket akart foganatosítani a honvédség által birtokoltak a megye, mint tulajdonos, megkeresett az építkezés-hez leendő hozzájárulás végett. Két fa-képület helyett akart a honvédség szilárd köépületet emelni. Az anyagokat be is szerezte s a régi faépületek lebontásához hozzá is fogott. Azonban a cserekérdés újból felmerült s az építke-zéseket a honvédelmi miniszter felfüg-gesztette.

Ezen stadiumban áll ma a kérdés. Minden ember egy véleményen van az iránt, hogy a várkastély adas-sék át a honvédségnek. A honvédelmi miniszter ígért is némi kárpótlást a me-gyének; igen, de az a kárpótlás (14.000 frt) nem elég arra, hogy azon a megye a neki szükséges új építkezéseket és át-alakításokat teljesíthetné. Így tehát ő huzná a kurtát. Más részről a törvény-szék sem elégszik meg a neki ajánlt helyiségekkel, — a mai laktanyával és a mostani helyiséggel, — mert a tör-vényszéknek börtönhelyiségekre van szüksége s e cserével egyszersmind meg-szeretné szüntetni azt az anomáliát, a mi eddig fennállott, hogy a törvényszék Szeredában, a börtön pedig Somlyón legyen.

Hogy végre valahára ez az ügy megoldhassék, mind a három félnek engedékenynek kell lennie; mert apró formalitások miatt csak a közérdek s mindhárom fél érdeke szenved. Ugy a honvédelmi, mint az igazságügyminisz-ter adjon tisztességes kárpótlást a me-

gyének, hogy mint tulajdonos, a szük-séges építkezéseket úgy a maga, mint a másik két fél részére megtehesse. Vonul-jon a honvédség a várkastélyba; fog-lalja el az igazságügyminiszterium a mai laktanyát és mai törvényszék helyisé-gét; a megye pedig a mai őrnagyi la-kás telken építsen a meglevő épülethez saját céljai szerint alkalmas helyisége-ket. Így mind a három fél megszabadul az örökös bizonytalanság helyzetéből s állandó helyiségekbe állandóan he-lyezheti el magát; míg ma mind a há-rmat folyton kísérti a csere s tartózkodik minden javítást eszközölni, mert nem tudja, vajjon meddig lakik ott s vajjon nem dül-e el a csere. Kölsönös enge-dékenységet követel mind a három fél-től a közérdek és a saját érdeke.

Egy megyei.

Avatott kezekből vettük e sorokat; mi is szívesen aláírjuk azt egész terjedelmében, mert azt tartjuk, hogy ez ügynek valahára meg kell oldatnia. Szívesen tért engedünk a kérdés további megvitatására.

Szerk.

Az „Überland“-földek eladásáról szóló törvényjavaslat f. hó 2-án vétetett tárgyalás alá a képviselőházban s nagyobb vitát idézett elő a házban, mint bárki remélte. Hozzászoltak: Dániel Pál, Krisztin-kovich Ede, Szapáry gróf, Orbán Balázs, Unger Alajos, Herman Ottó s aztán a zár-beszédekre került a sor. A függetlenségi párt határozati javaslatának benyújtója, Kristinkovich Ede, a tárgy alapos, beható ismeretét tanúsító beszédében szót a kér-

déshez. A törvényjavaslatot a ház 42 szó többséggel fogadta el.

A napirend második tárgya volt a kö-zös hadseregben magyar ifjak számára ala-pítandó 120 alapítványi helyről szóló tör-vényjavaslat. A függetlenségi párt nevében Hoitsy Pál szólott e javaslat ellen, meggyőző érveléssel mutatva ki azt, hogy e javaslat nem fog megfelelni annak a célnak, mit vele elérni akarnak. Ivánka Imre közbeszó-lásokra s személyes természetű megjegyzé-sekre alkalmat adott rövid beszédben pár-tolta a javaslatot. Ernusz Kelemen a mér-sékelt ellenzék részéről kritizálta a javasla-tot, melyet különben elfogad.

Garibaldi halálának hírért hozta meg a táviró. Június 2-án este fél hét óra-kor hunyt el az olasz nemzetnek egykor bálványozott nagy fia Caprera szigetén, fé-nyes élete utolsó szakának e remete-helyén. A halál híre, mely nem jött egészen várat-lanul — hiszen az agg Garibaldi már évek sora óta küzdött a testi sanyarúságokkal — mint a távirat bizonyára híven jelenti, fáj-dalmas hatást keltett Olaszországban és méltó részvétet fog kelteni mindenütt és nevezetesen Magyarországon, hova a nagy olasz honfi nevének dicsősége és tetteinek híre elhatott. Olaszország fővárosa azzal adott első önkényes kifejezést gyászának, hogy az üzleteket mind bezárták s a tör-vényhozás termében egyszerű gyásztün-tetésre készültek.

Vázlatok a székely nemz. mu-zeum alapításának alkalmából.

(Folytatás.)

Mielőtt tovább mennék, ide iktatom a székely nemzeti muzeum első örök: Va-

A „Székelyföld“ tárczája.

Lázár Andor

nagyreményű tanuló kora-sirjánál.

(Csik-Szereda, 1882. május 31.)

Drága ifju! oh ne hagyj itt!
Messe száll veled reményünk,
Mint tavasz virága, a mit
Félve ápolunk s növeltünk.
Fáj szívünk s lesújt az érzet:
Oly mulandó itt az élet!

Alkotásod már olyan volt,
Mint a hajnal rózsá-arcza;
Minden ember oda jósolt:
Hosszu szép nap jó utáná.
Hirtelen borult e kép el:
Oly mulandó itt az élet!

Szép család ölen a lelked
Ugy virula és mosolyga,
Mint kelet virányai kelt
Ámbra és az égi manna.
Vészes angyal lőn irigyd;
Oly mulandó itt az élet!

A szelid muzsák körében
Oly kitűnő minta voltál
Szorgalom- s erény-övezten,
Mint egy ékes házi oltár;
S mégis a vész rád lehelett:
Oly mulandó itt az élet!

Elmulandó ez az élet,
Mert tovább a folytatása; —
Rózsahajnal, ámbrazsellet
A jövőnek gyöngé mása.
Ezt te érzéd s már elérted
A jövőöd boldog éltet.

„Isten is szerette lelked“
S úgy ragadt korán az égbe“;
Am azért örangyalunként
Itt lebegsz, bennünket intve,
Hogy mulandó bár az élet:
Él az erkölcs és a lélek!

I. F. J.

Bakaköltészet a lázadó k földjén.

(Egy székely baka leveléből.)

A katona-dalok valóságos gyöngyei a népköltészetnek. Ha számra nem is, de annál inkább felülmúlják értékben a közön-séges szerelmi dalokat. Oka nagyon egy-szerű. Mig ezekben pusztán kettős érzés: a szerelmes szív csalogódása vagy ellenkező-leg boldogsága az uralkodó, addig a ka-tona-dalokban ugyane kettős érzés a leg-többször még más két érzéssel: az édes otthon után való sóvárgás- és a gyermeki szeretettel jár karöltve. E három érzés váltakozása az, mi a katona-dalokat fölébe helyezi a szűkebb körben mozgó szerelmi daloknak. Tévednek, kik azt hiszik, hogy

a népköltészet kora lejárt, hogy a műdal halálal veszedelemmel fenyegeti a népdalt. Ezt csak olyanok mondhatják, kik a nép között nem forogtak. Korunk rohamos ha-ladása ha árt is valamit a népköltészetnek, de nem sokat. Sőt épen azok az újítások, melyeket a nép napról-napra lát, s melyek-nek ő maga is aláveti magát, szolgáltatnak neki igen hálás tárgyakat, hogy azokat da-laiban kigunyolja, ekként fejezve ki ellen-szenvét a neki nem tetsző újítások iránt.

Egy székely baka (neve Márton Jó-zsef) két levele van kezemből. Egyiket kedveséhez, másikat egy barátjához írta Maros-Vásárhelyre. Mindkét levél részint prózában, részint versben van írva. A ked-veséhez írt egy verses levél, a barátjához írt levélben pedig egy kis gunyos dal is van — és miről! Azokra löveli különben nem rossz akaratu gunyjának nyílját, kik mert nem katonának valók, öt forint katonaadóval szolgálják a ha-zát! Ime egy újítás, mely most van először guny tárgyává téve — dalban.

Megjegyezve még, hogy mindkét le-vél Focsában kelt május 17-én, itt közlöm először a gunydalat:

„Kinek van most jól a dolga, nem másnak,
Mint annak az öt forintos bakának!
Kinek nem volt alkalmas a teste,
Minden évben öt forintot fizet le.

Jobb lett volna nekem is görbe lenni,
Mint Bosnyában éhen-szomjan szenvedni.

No de se baj, majt elmegyek még haza,
Ne szólj nekem te öt forintos baka!

Jajgat otthon, hogy mennyit kell fizetni,
De én tudom: mit kell itten szenvedni.
Sok szenvedés... de én még mindig járna,
Csak soknak van otthon három-négy árva!

E dal után következő érdekes meg-jegyzést írja a levélíró: „Bocsánatot ba-rátom ezen szavaimért, mert ez mind illet „tüktökököt“, mert az öt forintot csak valami bajjal kifizetgetitek, de a mit mi itten eltöltöttünk és a min átmentünk, soha meg nem lábbalhassuk, mert egyik is — másik is olyan nyava-lyát kapott, hogy soha sem fog kitakarodni belőle.

E megjegyzésre közvetlen egy dal kö-vetkezik e czímen:

Székely bakák dala.

Ferencz József elküldé a czédelát,
Hogy a bosnyák megfújta a trombitát.
Sok fiatal elhagyta a hazáját,
Rája vette (vetette) a sors gyászos fátyolát

Bosnyának magas hegyén a tanyánk,
Hol a szél is ellenségként fuj reánk,
Magas sziklák fenyegetnek bennünket,
Ha lezuhan, betemeti testünket.

Mély az árok, meredek a hegyoldal,
A tetején ellenséges „rajvonal“;
Büszke székely baka ha ezt meglátja,
Bátran rohan a vad bosnyák csordára.

sady N. Gyulának életrajzát. Nagyvasadi Vasady N. Gyula született Gy.-Fehérvárrt. Édes atyja, ki orvos volt, 1848-ban elhalálozván, az árván maradt Vasady tanulmányait Szebenben, Kolozsvárrt és Maros-Vásárhelyt végezte s magát a kereskedelmi pályára szánva, Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárrt alkalmazást nyert. Innen Győrbe ment, hol antiquáriusi üzletet nyitva, kedvencz tudományának élt. Győrből Bécsbe ment, hol egy pénzintézetnél állást nyert. A pénzintézet feloszlása után br. Derránál nevelő volt; e főúri háznál ismereteit sok tekintetben gyarapította. Br. Derra egyik fiának halála után Olaszországba ment; e miatt Vasady Bécsből Erdélybe jött. Kolozsvárrt pártatlan és eredménydus buzgalmat fejtett ki a tűzoltóság meghonosítása körül. Ugyanekkor megírta „A tűzoltás kézikönyvé“-t is, mely azonban, mivel nem tudott Heckenast kiadóval megegyezni, kéziratban maradt. Ezután rövid ideig Csusán volt vasuti hivatalnok, a honnan Gy.-Szentmiklósrá ment, hol 2 évig egy úri háznál nevelő volt. Gyergyóból Brassóba menve, a Spitzer-féle kereskedelmi középiskolánál alkalmazást nyert, hol, mint a magyar nyelv és irodalom tanára, jelesen működött. Több hirlapi cikkein kívül Verthanes Fakudzsán örmény mechtarista papjal közösen megírta az első magyar „Örmény nyelvtan“-t. (L. dr. Jancsó B. cikkét az „Arad és Vidéke“ 188. sz. 1881.) Ez intézettől jött aztán Imecsfalvára, hol első rendezője, némileg alapítója lett egy kis családi mzeumnak.

Csereyné ő nagysága látván Vasady-nak nagy buzgalmit, alapos szaktudományát, elhatározta a gyűjtést nagyobb körben folytatni azon nemes czélból, hogy a szép gyűjtemény által valaha az „Erdélyi Mzeum“-ot gazdagítsa. A kitartó munkásságnak és ügybuzgalomnak szép eredménye lett. 1875-ben a magyar természettudósok és orvosok társasága K.-Vásárhelyt nagy gyűlést tartván, átrándult Imecsfalvára, hol az említett gyűjtemény gazdagsága és szakszerű berendezése meglepte a tudomány legkiválóbb férfait is. Csereyné ő nagysága, Vasady ur, lehet mondani, az egész család nagy buzgalmat fejtettek ki a mzeum érdekében. Eközben jött Pulszky fel-szólítása a vidéki mzeumok tárgyában. Ezen felhívás következtében Csereyné ő nagysága eredeti szándékát, oda ajándékozni a gyűjteményt az „Erdélyi Mzeum“-nak, megváltoztatva, elhatározta egy ily vidéki mzeumot alakítani; és így jött létre a „Háromszék-Imecsfalvi Csereyné Mzeum“.

Ó te kis lány, hány-szor jutsz te eszembe!
Mikor mászok a kőszikla tetőre.
Alomképed sugja nekem: előre!
Nem látlak meg kedves babám sohase!

Nagy rohammal jön a bosnyák serege,
Ugy tüzelnek, hogy a fasis sir bele!
Agyu dörög, ropognak a fegyverek,
Most tudjuk meg: melyik a székely gyerek!

Erdélyország szép határán születtem,
Ferencz József katonájává lettem.
Életemnek a legszebbik korában,
Ehen-szomjan harcolok a csatában!

Eddig a székely bakák dala, melyhez a levélíró oda jegyzi, hogy: „Ezt, a ki írta, próbálta és az így volt és van, tük bár nem hisztek, de azt mi tudjuk.“ Érdekes az is, mit levele végén ír: „Szeretném ha az Isten visszavezérelne Vásárhelyre és még két olyan gombócot megehetném, mint te vagy, mert már rég, hogy nem ettem.“

A másik levél, melyet az ő kedves Lillájához írt Márton József, szintén részint vers, részint próza. Szerelmi ömlengés alexandrinusokban, emlékeztetve a század elején élt posták e fajta verseire. Ize-litől csak e két sort vetem ide:

Mert embernek nincs annyi okossága:
Mindnyájunknak mily nagy nyomorúsága!

(„Budapesti Hirlap.“)

Kőpé.

Eközben, Vasadynak pártatlan munkássága, több oldalú ismerete és tudományos buvárlata nagyobb körökben is ismeretes lévén, 1876-ban érdemei méltánylására a magyar történelmi, a délmagyarországi történelmi és régészeti társulatok rendes tagjává választott. 1876. végén Vasady Kossuth Lajos nagy hazánkiát felkérte valamely muzeumi tárgy küldésére, a mire Kossuth az 1877-ik év elején az 1848—49-ki magyar katonai érdemrend nagy keresztjének azon csillagjelvényét, melyet Bem tábornok Nagy-Szeben bevételé alkalmával kapott s holtiglan viselt (s a melyet a hős tábornok halála után a török kormány Kossuthnak visszaküldött), a Cserey Jánosné asszonyság által alapított háromszéki mzeumnak ajándékozta. Orbán Balázs országgyűlési képviselő és jegyző ur 1877. február 15-én a Kossuth által küldött ajándékot egy szép levél kíséretében Csereyné ő nagyságának kézbesítette. Kossuth adománya a mzeumnak új fordulatot adott, a mennyiben az alapító ő nagysága átlátta azt, hogy egy ilyen emlék leginkább egy székelly mzeumban foglalhat helyet, és így mintegy 8000 tárgyból álló gyűjteményét a székelly nemzethez felajánlotta. Kossuth küldeménye után a mzeum nem sokára „Székely nemzeti mzeum“ czímmel lett ismeretes. E miatt történt, hogy Csereyné ő nagysága nem fogadta el Kézdi-Vásárhely ajánlatát, mely város kebelében kívánta volna a mzeumot elhelyezni, úgy szintén azon bajor jezsuitát sem, ki rendjének megbízásából, 6000 frton a legelőnyösebb feltételek, a „Cserey-mzeum“ név megtartása mellett kérte a gyűjteményt. Cserey Jánosné sz. Zathureczky Emilia ő nagysága 1879. szeptember hó 15-én a mzeumot azon kikötéssel adta át a székelly nemzethez, hogy Seps-Szentgyörgyön legyen elhelyezve.

Ekkor a székelly megyék megjelent képviselői örömmel és lelkesedéssel fogadták e becses adományt, és nemsokára Mikó Mihály csik-, Potsa József háromszék-, Dániel Gábor udvarhelymegyei főispánok egy buzditó „Felhívás“-t intéztek „a székelly nemzethez“, a melyben, mint lelkes honfiakat, a székellyt a székelly nemzeti mzeumnak, mint egy nevezetes kulturális intézménynek felkarolására és odaadó pártfogására buzditották.

A „Székely nemzeti mzeum“ részére Seps-Szentgyörgyön külön álló alkalmas helyiség nem lévén, a muzeumi tárgyak ideiglenesen a Mikó-tanodánál (ref. algymn.) lettek elhelyezve. A mzeum a székelly nemzethez átadotván, szükség volt mzeumörre, ki a tárgyak felett lelkiismeretesen őrköd-jék és azok gyarapítását szakszerűen eszközölje. A Székely nemzeti mzeumnak első öre nagyvasadi Vasady N. Gyula lett, a ki ezen állást legméltóbban megérdemelte; hisz ő volt a Székely nemzeti mzeumnak szellemi alapítója; ő volt az, ki a több ezerből álló tárgyakat Imecsfalván műértően külön csomagolta, a leszállításnál őrködött, a kikapolást eszközölte, szóval a mzeumot már kezdetben oly helyesen berendezte, hogy a legtekintélyesebb szakértőktől méltó elismerést nyert.

Vasady Kossuth küldeménye után már Imecsfalván nagy tevékenységet fejtett ki a Székely nemzeti mzeum érdekében; irt mindenfelé, a hova csak lehetett s buzgó munkásságát szép siker koronázta, mert rövid időn Magyarhonból sok szép adomány gyűlt be. A muzeumi tárgyaknak Seps-Szentgyörgyre való szállításakor 11 szék-kerre volt szükség. Vasady nemesak a muzeumi tárgyak beszerzésében volt fáradszhatlan, nemesak azok szakszerű rendezésében tünt ki, hanem kiváló érdemet szerzett azáltal, hogy a tudományos műveltség és a székelly mzeum iránti meleg érdeklődést kívánta felkelteni és meghonosítani körünkben.

(Folytatása következik.)

Marosi.

Levelezés.

Csik-Delne, 1882. május 28.

(Nyilvános köszönet.)

A Bukarestben alakult magyar társulat lelkes tagjai, nevezetesen pedig Ábrahám István és Kossuth István urak, ugyszintén ezek lelkes nejei még mult évi december havában hozzák intézett abbéli alázatos kéréssem folytán, mely szerint a delnei szegény templom felékesítésére sziveskednének ott az atyafiak közt gyűjtést eszközölni, a legkészségesebben jártak el.

Az Isten dicsőségére és házának felékesítésére, az ösöktől öröklött buzgóságuk folytán szerencsés valék tegnap a fenn tisztelt személyek névaláírása mellett kelt levél folytán következő templomi szerelvényeket kezelni:

1. Egy nagy lobogó, a rud végére való czin-gömbbel és keresztzel.
2. Két zászló nők számára.
3. Egy gyászlobogó temetkezésekhez.
4. Egy szőszék-takaró.
5. Egy prédikáló ing és egy stola.
6. Két oltárpárna és egy abrosz.
7. Egy kehely és ezüst szelencze szent olajok számára.

Mely nemes jótékonyágukért, fáradságos gyűjtéseikért, kedves kötelességemnek tartom magam és szegény hiveim nevében a nyilvánosság terén is forró hálát és köszönetet mondani.

Fizesse meg nekik a szegények atyja, kinek dicsőségére és egyháza ékesítésére amaz áldozatot hozták! Az Ur Jézus pedig, ki azt mondá, hogy egy pohár hideg víz sem vesztí el jutalmát, melyet a szegénynek az ő nevében nyújtunk, adjon ezer annyit nekik helyette.

Péter Lajos s. k.
delnei pap.

A vádlottak padjáról.

K.-Vásárhely, június 3.

(Bodó Péter végtárgyalása.)

A mi Macsváneczki volt a magyar alföldön vagy a mi Cartouche volt Párisban, az volt Bodó Péter Háromszéken. Tolvaj-ságon kezdette és gyilkosságon végezte; sok nagy büntényei e megyében általános ismertté tévők nevét. Nem közönséges gonosztevő, hanem valóságos romantikus bandita, kinek viselt dolgaiból egy Ponson-féle rémregény szépen kinélnek. Hatalmas termet, szabályos, mondhatni rokonszenves arc, rendkívüli testi erő és bátorság, hideg vér és kimeríthetlen találékonyság azon tulajdonok, melyek Bodó Pétert a közönséges gazemberektől megkülönböztetik.

Bodó Péter 8 lopással, 1 csalással, 1 rablási kísérlettel, 1 gyilkossági kísérlettel és 2 gyilkossággal vádolva ült ma a vádlottak padján.

Bodó Péter a többek között Gyergyóból lovakat lopott s tetten kapotván, bezárattott, hanem innen megugrott s tovább folytatá elkezdett mesterségét. 1879. május 30. és 31-ke közötti éjjelen Biró Joákhim társaságában Almás községben össetalálkozott Lénárd Antallal, ki iránt ellenséges indulattal viseltetett. Hármán bementek Öseh Andrásné korcsmájába és mulatni kezdtek. A páliuktól feltűzelve, Biró és Lénárd összeszólalkoztak, mi Bodó Péterben is felébresztte az eddig alvó boszút. Megrohanta Lénárdot és iszonyu ökölesapással a földre teríté s aztán rátérdelev, torkát elmetszé, a hullát pedig Biró Joákhim segítségével egy közeli kutba dobta.

Igy beszélt el a jelenvolt szemtanu, Öseh Andrásné.

Bodó Péter a tett elkövetése után elszökött és egy pár napig a közeli falvak erdeiben bujkált, hanem 2 nap mulva a Lénárd Ferencz feladása folytán elfogott; azonban találékony esze nemsokára talált alkalmat, hogy a kézdívsárhelyi börtön vendégszeretétét ne sokáig vegye igénybe: 1879. év július havában három társával sikerült megszöknie. 10 nap mulva többek társaságában egy gazdagság hírében álló árkosai molnár malmába tört. A malomház-

ban Szép István molnárlegénynek, ki hihetőleg ellenszegült, torkát elmetszette. Hogy itt is a Bodó keze működött, eléggé bizonyítja az, hogy a hullá mellett egy ruhadarab találtatott, mely a kézdívsárhelyi börtönörök által határozottan a Bodó Péterének ismertetett fel, de másfelől a hullán levő seb épen az a „mestervágás“ volt, mely Lénárd Antallal volt. A molnárlegény legyilkolása után a molnár is felébredt s a gyilkosok elmenekültek. Ezután Bodó Péter a felvidéki erdőkben bujkált, majd itt, majd amott jelent meg, de egy ideig semmi nagyobb büntényt nem követett el. A felvidéki falvakat valóságos páni félelem fogta el, tudva, hogy a rettegett rabló és gyilkos erdeiben szabadon jár.

Bodó egész 1879. szept. 8-ig „csendes-sen viselte magát“. Ekkor régi boszujának, hogy t. i. az egész Lénárd-családot kipusztítja, újabb áldozatot talált.

1879. szept. 8-án Lemhényben Bodó Lajosnál többen együtt mulattak. Bodó Péter is megjelent és az ablakon keresztül kétszer lőtt a benn levő Lénárd Dénesre. Lénárd visszanez és felismeri Bodó Péter arcát. Lénárd tudta, hogy mi vár reá és élete megmentésére egy kaszát ragadott. A többi czimborák a hirhedt rabló nevének hallatára ijedten szétfutottak. Bodó Péter bösz haraggal a szobába rontott, rávété magát Lénárdra és kezdetét vevé az iszonyú élet-halálharc. A viaskodásközben a a kasza darabokra tört, iszonyuan összemarczangoa Lénárd kezét. Végre Bodó Péter óriási ereje győzött s Lénárd félhalva ott maradt a küzdterén. Lénárd kiépülte a sebeket, de keze örökre nyomorék maradt.

Ez volt Bodónak „utolsó hőstette a hazában“. Nem érezvén biztosnak maga alatt a talajt, Romániába szökött és Bukarestben a lövönatu vaspályánál kocsis lett. Itt felismerte egy kézdívsárhelyi polgár s ennek feljelentése alapján elfogatott s visszakisérte a k.-vásárhelyi börtönbe.

Bodó Péter ügyességének sikerült a börtönörök éber figyelmét kijátszani, sikerült fogoly társaival levelezésbe bocsátkozni. Ez is felfedeztetett s a levelek, mint bizonyítékok, az iratokhoz csatoltattak. Egy spártai nem írhatott rövidebben, velősebben, mint Bodó Péter. Egy néhány sorban oly világosan leírta élményeit, mit egy ily csekély miveltségű embertől igazán bámulni lehet. Aztán meg a levelek végszavai: „Szabadulást, jó barát!“ azt bizonyítja, hogy a legmegrögzöttebb gonosztevő szívében is marad egy kis nemes érzelem: a baráti szeretet.

Bodó Péter némely dolgokban valóságos zsenialitást tanusított. A börtön unalmas óráiban kenyérből különböző alakokat formált. Nevezetesen a vizsgáló bírót, a jegyzőkönyvvezetőt, saját magát a két pandur által környezve, egy csoportoztatban megörökölt. Minden eszköz nélkül, szabad kézzel és kenyérből készült e mű. Az alakok szabályosok, van kifejezés rajtok, sőt az arczok is hasonlítanak a mintákhoz.

Bodó Péter tevékeny szelleme minduntalan módokat keresett a szabadulásra; azonban, úgy látszik, szerencséje elhagyta. Szökési terve felfedeztetett és ettől fogva kezeire egy vaspálcát tettek, mely azokat egymástól távol tartva, mindennemű munkától megakadályozá.

Igy álte Bodó Péter, mint lelanczolt Prometheus, szomorú napjait, míg végre 1881. július 6-án tartott végtárgyaláson 15 évi fegyházra íteltetett. Az úgy a kir. táblához kerülvén, az némi kiegészítéseket rendelt el, s f. hó 2-ik és 3-ikán másodsor is megtörtént a végtárgyalás.

Bodó P. a tárgyaláson komolyan, hidegen viselte magát; a félelemnek nyoma sem látszott rajta, midőn a legrémesebb büntetést szemébe mondotta a tanu. Lassan, világosan és szilárdan felelt a kérdésekre és soha ellenmondásba nem esett. Midőn a tárgyalási tereméből kivezeték, mosolyogva szól: „Én nem tudom, hogy mit tempóznak velem annyit.“

A törvényszék f. hó 3-án mondotta ki az ítéletet: Bodó Péter a Lénárd An-

talon elkövetett szándékos emberölésért 15 évi fegyházra, Bíró Joákhim bűnségéért 5 évi fegyházra ítéltetett.

A többi büntényt nem lehetett Bodó ellen behoztatni. Ezen tárgyaláson elítélte még Lénárd Ferencz lopásáért 6 havi börtönre.

Mindenféle.

— Egy megható temetésnek voltunk kedden délután tanu. Grosz Vilmost, a k-vásárhelyi adóhivatal vas-szorgalmu tárnokát temették el. A ravatalt a bus özvegyen kívül 7 kiskorú árva vette körül, kik szívzaggatón hangon siratták a család egyedüli támaszát, a derék családapát.

— A csikszeredai polgári leányiskolának a földmívelési miniszterium 20 drb. javított szövszékletet adományozott. A szövszéklet még e hó végén felállíttatnak s a nyári szünidő alatt tanfolyam rendezetik azok számára, kik a szövésben jártasságot kívánnak szerezni. Csikmegye törvényhatósági bizottsága havi segítyt szavazott meg azon leányok számára, kik a kéthavi tanfolyamban részt vesznek s elhatározta, hogy a megye minden községéből legalább egy leányt ki fog képeztetni, hogy ezen iparág annál hamarabb lendületet nyerjen a megyében. A földmívelési miniszterium egy munkatanítót fog küldeni a kéthavi tanfolyamra. A sepsiszentgyörgyi szövő tanműhelyben Csikmegye hat megyei leányt képeztetett, kik visszatérve, hivatva lesznek a szövő ipart itthon tanítani, kiket a megye hasonlóan segélyben fog részesíteni addig, míg tanítanak s egy-egy szövőszékkel fogja őket ezen ipar tovább folytathatása céljából ellátni. Valóban megyei törvényhatóságunk annyi jelét adja a közművelődés előmozdítására célzó nemes törekvéseknek, hogy e tekintetben széles Magyarországon kereshetnők párját hasonló megyének.

— A csikszentkirályi körorvosi állomás közelebről fog választás utján betöltetni. E körhöz Szentkirály, Mindszent, Szentlélek, Zsögöd, Szt.-Simon, Szt.-Imre és Csátószeg községek fognak tartozni. Mint halljuk, Dr. Nagy Ferencz jelenleg karcsfalvi körorvos is fog pályázni az állomásért. Csak gratulálhatunk említett községeknek, ha sikerül megnyerniük egy oly ifjú tehetséges orvost, mint milyennek Dr. Nagy Ferenczét ismerjük. Reméljük is, hogy a választók első sorban igyekeznek őt, mint megyénk szülöttét, a netán jelentkező idegenekkel szemben többségre segíteni, annál inkább, mert egy elméleti, mint gyakorlati képességei alapján ő ezt leginkább megérdemli.

— King-fu K.-Vásárhelyi. Óriás falragaszokkal hirdeté St. Germaine tanár (?) a csodálatos automatát, ki számol és jövendöl és szóval mindent tud. Egy forint volt egy körszék ára, s e magas helyár elegendő volt arra nézve, hogy a közönség tömegesen siessen megnézni a drága csodát. Meglehetősen szép számú közönség gyűlt össze az „Unió-kerti” szinkörben. Megkezdődött az előadás. A tanár ur mutatványai a csepürágást nem sokban multák felül. Kedvetleges dolgok, ügyetlenül előadva. Végre megjelent a nevezetes „King-fu”. A khinai kosztum alatt egy európai kis gyermek lap-pangott, ki aztán a tanár ur előre megállapított felkiáltásai szerint irt, számolt és jövendölt. Bárki könnyen utána csinálhatja King-fu csodáit. Végre megérkeztek a szellemek. A teremben minden láng elotlatott, mert tudvalevőleg a szellemek nem szeretik a világosságot. A kísértetek, azaz foszforral bekenet papíralakok rémes méltósággal sétáltak végig a szinpadon. Egy ur a nézők közül, meg akarván győződni a dolgok mi-voltáról, esőernyőjének egy hatalmas csapásával egyik kísértetnek a lábszárcsontját a legünneplényesebb pillanatban ketté törte, ezzel bizonyítván be azon örök igazságot, hogy „test nélküli szellemek nem léteznek”. Így végződött St. Germaine tanár oly nagyon hirdetett előadása. A közönség sajnálva hiában kidobott pénzt, boszusan hagyta el az előadást.

— Uj ügyvéd Csik-Szeredában. Csodó

István volt kir. törvényszéki jegyző, tíz évi törvényszéki szolgálata után nyugalmába helyeztetvén, közelebről megnyitotta ügyvédi irodáját városunkban. Ki az igazságszolgáltatás terén oly huzamos időt töltött, most eléggé módjában áll, hogy tapasztalatai alapján az igazság-kereső feleknek útmutatást adjon. Ajánljuk őt a perlekedők figyelmébe.

— Kimutatás a járvány állásáról Csikmegyében. Az utolsó kimutatás szerint máj. hó 15-én maradt beteg 68, május 30-ig szaporodott 53, összesen: 121. Ezek közül meggyógyult 105, elhalt 4, kezelés alatt maradt 12. Az egész járvány alatt megbetegedett 2653, meggyógyult 2368, elhalt 273. Csik-Szeredán, 1882. május 31. Dr. Spányik József, tisztí főorvos.

— B. Kemény Gábor földmívelési miniszter május 30-án érkezett Kolozsvárra, hogy mint főgondnok, részt vegyen az erdélyi egyházkerületi közgyűlésen. A pályaudvarban a ker. közgyűlés tagjai, Girsik erdőigazgató, az erdőfelügyelőség és a többi hatóságok által fogadtatt. A ker. közgyűlésen elnökölt s azután fogadta a megyei, városi hatóságokat s a kereskedelmi kamarát. Ez utóbbihoz intézett beszédében utalva azon nehézségekre, melyek az ipar és kereskedés függőben levő s a közel jövőben megoldandó kérdéseiről az összeütközött érdekek kiegyenlítésénél felmerülnek, kiemelte a különböző áramlatokat képviselő pártok közötti kölcsönös méltányosság szükségét, s midőn a kamarát az eddigihez hasonló buzgó tevékenységre serkentette, ígérte, hogy mint eddig, úgy ezután is szívén fogja viselni az erdélyi részek gazdasági haladását. — Déltűn a gazdasági tanácskozás, az épen most érkezett s tenyésztési célokra szánt pinzgau teneket s a Kolozsváron felhalmozott mintegy 40,000 köbméternyi kineztári fákészletet tekintette meg.

— Rossz időket élünk, rossz csillagok járnak. Zilahon egy kaszásnak napszám-dija most 40—50 kr, a kapásé 15—20 kr minden koszt nélkül. Ezelőtt a kaszás napidija 70—90—100 kr volt, négyeszeri napi dús étkezéssel s bor- és pálinkával. A nép nagyon szegény és sok éhezõ van.

— Az új üstökös már látni lehet szabad szemmel is, az északi égen. A legújabb számítások szerint június 8-án délelőtt a naphoz 900,000 mértföld közelségre jön, miáltal fénye rendkívül fog nagyobbodni. Nem valószínűtlen tehát, hogy e napon nappal is látható lesz fényes nappal, a nap tányérja közelében. Eddig nagyon kevés üstökös volt fényes nappal látható. Az 1843-iki nagy üstökös Parnia és Bologna tájékán közvetlen a nap közelében látták.

— Lepény-verseny. Ha van ló-, agár-, uszó-, mászó-, futó-, gyalogoló- stb. verseny, mért ne lehetne „lepény-verseny”? A magyar embernek egyik kedvenc eledle a turós lepény. Akár csak a töltött káposzta, nemzeti eledel ez is, melyet csak a magyar gyomor bir meg. De még az erős gyomru magyarok közt is mindenesetre vannak erősebb és legerősebb gyomru magyarok. Hogy pedig meg lehessen tudni: „melyik erősebb”, természetesen versenyt kell rendezni. Kun-Szent-Mártonban, piros pünkösdi szent ünnepén lepény-versenyyel egybekötött népi-ünnepély rendeztetett egy forintos pályadíjakkal. A speciális nemzeti evő-versenyre Hódmező-Vásárhelyről is többen átrándultak. A ki legtöbb lepényt megevett, az lett a pünkösdi király, persze „lepény” predikátummal. Aztán mondja még valaki, hogy a magyar nép nem kultiválja a régi jó szokásokat.

— A haját uj holdkor kell lenyíratni, így tartja ezt a példaszó. De hogy babonás-e, vagy van valami igaz e mondásban, az itten a kérdés. Bismarck, a ki bizonyára nem sok pénzt hagy a fodrásznál, következőképen nyilatkozott e tárgyban: „A haját mindig uj holdkor kell lenyíratni, mert csak úgy nõ jól. Én valószínűleg fiatal koromban nagyon véthettem ez ősi szokás ellen. Ugy van az ember a hajjal is, mint a fával: ha azt akarja, hogy gyorsabban nõjjön, hát növekvõ holdnál

nyesi galyait, ha pedig irtani akarja, akkor fogyó holdnál vágja, mert így hamarabb elszárad. Vannak, kik ebben nem hisznek, de ezek tudósok, míg maga az államférfi pártolja a nézetet, ha nyíltan nem is vallja be. Egy erdésznek sem jut eszébe, hogy például egy nyírfa, melyről azt akarja, hogy uj ágakat hajtson, fogyó holdnál nyessen meg.” Így beszél Bismarck hercege. Érdekes volna e tekintetben a haj- és a fa-ismerőket kihallgatni: az orvosokat és fodrászokat egyrészlől, az erdészeket és kertészeket másrészlől.

— Furfangos rekruta. Egy szemle alkalmával a tábornok az újonczokat kikérdezni akarván, így szólította meg az egyik rekrutát: „Ismered-e fiam a világtájakat? Nézd hát, ha balra van kelet, jobbra van nyugat, hát akkor mit látsz magad előtt?” „Az orromat, tábornok ur!” felelt a rekruta némi habozás után. A tábornok meglegedett a furfangos rekruta feleletével és nem volt kíváncsi arra, hogy mit felel az, ha majd azt kérdezné tőle, hogy a háta megett mi van?

— Nagylelkű rabló. A horvát rablók nagylelkűséggel akarnak dicsekedni, legalább egy zágrábi lap nem közönséges példát hoz föl erre nézve. Egy szegény ember haladt Rusevo felé. A mint a Sapun és Duboka közt elterülő erdőbe ért, egy feketébe öltözött s fejszéval fegyverzett rabló ugrik eléje és rá rivall, hogy „Pénzedet vagy életedet!” A halálra rémült ember minden pénzt oda adta, mely pedig csak 8 forintból állt. A rabló azonban csak 5 forintot vett el, hármat visszaadott e szavak kíséretében: „Hála istennek, ez elég lesz nekem egy mérõ gabonára. Ezt pedig tartsd meg utravalóul!”

Háztartás.

A korán őszelet levágásra szánt malacokat igen jól kell tartani sűrű korpá-vagy daramoslékkel, e mellett engedni kell, hogy füves, dudvás területen szaladgáljanak. Altalában az állattenyésztésnél főlv gyanánt tekintendő az, hogy az állatot addig kell különösen jól tartani, míg növekedésben van, mert ha már egyszer fejlődése megakad, a legválogatottabb eledellel is csak hizlalni, de nem növelni is vagyunk õt képesek, pedig kis állaton kevés a hus, a zsír és kevés a munka, a melyet mint igás jószág kifejtetni bir, holott életének és munkaképességének fenntartására nem sokkal kevesebbet fogyaszt, mint egy nagyobb állat, mely talán a kitűzött céljának kétszer akkora mértékben felel meg.

A kutyák bolhai ellen a W. H. következő szert ajánlja: 10 rész benzín, 5 rész kenőszappan (Schmierseife) és 85 rész víz-ből álló folyadékkal kell a kutyákat jól bedörzsölni s azután egy kendővel letörölni. A szer hatása biztos.

Az aczéltollak kezelése. Ha az aczéltollat használat előtt egy burgonyába útjuk, azonnal jól felveszi a tóntát. A száraz téntarétéggel borított tollat csak kétszer-háromszor kell burgonyába itni, hogy tökéletesen tiszta legyen. Számos angol irodában láthatni az íróasztalokon egy-egy burgonyát, melybe az írások a tollakat az írási szünetek alatt beütik.

Gazdaság és kertészet.

A „Magyar Föld”-ben Hauer Géza a barna széna készítéséről a következő figyelemre méltó közleményt adja:

a) A kaszálás ideje. Réti szénát kaszálni lehet akkor, midőn a réten a legnagyobb mennyiségben előforduló füvek teljes virágzásban vannak.

Luczernát teljes virágzásban, de még akkor, midőn az először megjelenő virágok nem száradtak el.

Lóherét, ha a teljes virágzás állapotában van, itt azonban az először megjelenő virágoknak már száraznak kell lenniük, mert ilyenkor nem melegsik oly tulajdon meg, minősége az erjesztés által mégis megfelelő leend. Ettől eltérni okszerűen csak akkor lehet, ha a lóhere tul-baja, ugyannyira, hogy alulról rothadni kezd, ekkor okadatolt a korábbi kaszálás, de ilyenkor valamivel jobban kell azt megszáritani, mert különben a kazalban nagyon megszennsül.

Baltaczimet, ha teljes virágzásban van és a virágfüzérén levő alsó virágok hervadni kezdenek.

Zabos búkkönyt, ha a búkköny

először kinyílt virágai már hüvelyt kezdnek hozni s hogy ha a zab kalászáat félig kihányta.

b) A lekaszált takarmány kezelése.

Általános szabály: Kaszálni lehet hajnaltól késő estig.

Első nap, a mint a harmat felszáradt, a kaszások után rögtön lehet villahegyekbe (apró kis bugjákba, melyek lehetnek 5—8 kgr. nehezek) gyűjteni a lekaszált mennyiséget délig.

Déltűn meg kell forgatni a harmattal kaszált rendet, forgatás után, amint átszáradt, mindjárt villahegyekbe kell gyűjteni, ha ez is megtörtént, lehet folytatni a déltűn kaszált rend gyűjtését mindaddig, míg a harmat nem kezd képződni.

Második napon, amint a harmat felszáradt, a villahegyeket meg kell forgatni, esto felé a harmatképződés előtt bugjákba rakni (akkorakba, mekkorákat 2 ember könnyen elvisz.) E bugyálásnál arra kell ügyelni, hogy az összerakásnál az egyes villahegyek mindig megfordított villával tétesenek a bugyába, vagyis úgy, hogy a villahegynek mindig azon része legyen felül, a melyik a földön feküdt, az így összerakott bugyákba az eső nem esuroghat oly könnyen be. Előnye ezen kezelésnek az, hogy a takarmány között nem marad semmi külső nedvesség, mi a barna széna biztos elrontója szokott lenni, — mert a hova a kazalba vizes esomó jut, ott rothadás áll be, — a hova pedig külső nedvességtől nyirkosodott, esomó jut (mint a milyen a harmattól nedvesített félig száradt nyers takarmány), ott a penészedés fogja tanyáját felütni.

c) Milyen állapotú legyen a behordandó takarmány?

Réti széna a bugyába rakás után második vagyis a lekaszálas után negyedik napon már behordható. Ilyenkor ez már száraznak látszik, csak hogy az erősen megszáritásnál szokásos törekenységgel nem bir, tapintata lágy lesz és oly hajlékony, hogy a legfinomabb részek is törekenyek lennének.

Luczernát, ha a gazda elég erővel rendelkezik, második napon, tudniillik akkor, midőn a villahegyek megforgatása után a harmattól megszikkadtak, azonnal lehet hordani, ha pedig kevesebb vonóerő áll rendelkezésre, úgy a hordás mellett meg kell kezdeni a bugyákba rakást is, hogy másnap korábban lehessen a hordást megkezdeni.

Lóherét éppen úgy kell kezelni, mint a luczernát, csak hogy ezt, mivel ez gyengébb szárú, és sokkal levelesebb növény, lehet egy nappal tovább kint hagyni, de természetesen már mint bugyába rakottat.

Baltaczimet, mint legkönyebben száradó és igen sok szárral bíró növényt, sok esetben lehet a lekaszálas után napon vagy legkésőbb 48 óra múlva hordani.

Zabos búkkönyt csak akkor szabad behordani, ha a zab szálain levő esomók (bütykök) fonyadás következtében elvesztik élénk világos zöld színtiket, összeesnek és a szárnál vékonyabbak lesznek. Ezen eljárás már hosszabb időt vesz igénybe, épen ezért sokkal helyesebb a búkkönyt mint villahegyeket ugyancsak búkkönyből készült kötélbe kötni és kalangyákba rakni; így biztosítva lesz a beázástól és a beázásnál okvetlenül beálló rögtöni nyálkásodástól, a mely nyálkásodás a rothadásnak kezdete; ebben leli magyarázatát azon körülmény is, hogy a megázott takarmányok között majdnem a használhatatlanságig rossz leghamarabb a zabos búkköny leend.

d) Mire kell ügyelni a behordásnál?

A leggondosabb kezelés mellett is megeshik néha, hogy itt-ott elvétve maradnak egyes olyan esomók, melyek külső nedvesség behatása következtében egy kissé nyirkosak maradnak; az ilyen esomókat a megakott szekér tetejére, vagy annak oldalára kell rakni, hogy a hazaszállításig ezek is megszikkadjanak, mi ilyenkor a nagy meleg hatása alatt hamar szokott megtörténni.

Ügyelni kell továbbá arra is, hogy ha csak lehet, a szekerek éjszakára ne maradjanak megrakva, mert rajtok a takarmány átmelegsik, s vizet ver, mi ha a kazalban történik, nem baj, sőt rendes körülmény, csak hogy a kazalban nem izzad egy meg, mint a szekéren. Oka a következő: a szekéren a takarmány meg nagyon hűzagosan áll, nincs jól összetömődve és így a közepén képződött meleg következtében vízpárák válnak szabaddá, mely vízpárák a hűvös éjszakákon át még a takarmány között leverődnek és egy jó részét vízessé teszik, mely megnedvesedett takarmányt ha a kazalba rakjuk, ott rothadást és penészedést idéz elő.

(Folyt. köv.)

A szarvasmarha felfuódása ellen Helder állatorvos a következő házi szert ajánlja: Vegyük 2-3 fő fokhagymát, szeldjük apróra s főzzük meg egy liter tejben, mikor megfőtt, be kell fedni s az istállóba állítani, hogy kéznél legyen; minél régebb a folyadék annál hatásosabb, felfuódás esetében $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ litert kell egyszerre beadni s azt egyenlő órákban ismételt. Ezen szer az Algauban, a mint közli írja, minden istállóban feltalálható.

Rugós tehenén egy amerikai gazda következőleg segített: Volt egy tehené, mely fejéskor annyira rugott, vágott, hogy lehetetlen volt guzsbakötés nélkül megfejni. Megpróbálta a szép bánásmódot is, de hiába, az állat a legszelidebb beszéd, simogatás, sőt elébe tett kedvencz eledelére is rugással felelt. Végre megkötötte a tehenet, fejénél fogva úgy, hogy ide s tova nem ugándozhatott s azután egy jó vesszőt elővéve hozzáfogott a fejéhez. A tehené természetesen most is rugott, a farmer azonban minden rugáskor jól végig húzott a rugó lábán. Egy darabig így ment a dolog, végre az első fejésnek szerencsésen vége lett. A következő fejéskor csak egy pár ütésre volt szükség s azután a tehené oly jámbor lett, mint egy bárány. A tehenet sohasem szabad olyankor rugásért ütni, mikor szabadban van, mert akkor elfut és elvadul; azonkívül minden rugásért csak egy ütést szabad neki adni.

A mákszalma. A mákművelés, a repcetermelés bizonytalansága és a repce alacsony ára miatt, mind nagyobb és nagyobb mértékben terjed. A mákművelés egyike a jövedelmezőbb gazdasági iparágaknak, annyiival is inkább, mert a mák szalmáját a juhok nemcsak megesszik, de sőt nagyon is szeretik. A kassai kerület egyik uradalmán a télen az egész mákművelés szalmáját a juhokkal etették meg, melyek azt az utolsó falatig jóízűen elfogyasztottak. Eddig a mákszalmát, mint takarmányt, semmire sem becsülték, és csupán fűtőre használták. A következő vegyfontási táblázatból azonban kitűnik, hogy a mákszalmának mégis van tápértéke. Tartalmaz ugyanis:

Nyers proteint 670%
Nyers zsírt 150%
Légenymentes kivonat anyagokat 3610%
Faanyagot 3153%
Ásvány anyagokat 937%
Víz 1480%
100-000%

A mákszalma tápértéke ezek szerint a borsószalmáéval egyenlő.

A tehenek herélése. A huppanai sajtgyár vezetőjének közleménye szerint ezen gyárban 100 liter herélt tehéntől nyert tejből 65 darab sajtot állítanak elő, míg 100 liter nem herélt tehéntől fejt tejből csak 50 darabot lehet készíteni. A herélt tehenek tejének minőségét ott 30%-kal többre becsülik. Egy Valdenaire nevű embernek tehené, mely 9.16 liter tejet adott, a herélés után két nap múlva hasonló etetési mód mellett 11.45 liter tejet adott naponként. Ezen tehené azonban már 3.5 hónap múlva úgy meghízott, hogy el kellett adni, s a mérsáros állítása szerint husa igen kitűnő volt. Mithogy újabb időben sikerült a he-

relést egy csekély mértékben fájdalmas helyről veszély nélkül végezni, érdekes lehet a következő kimutatás, mely Semmern A. állatorvos által a herélt tehené által adni szokott nagyobb jövedelemre vonatkozólag állított össze.

Ha egy nem herélt tehené által adott tej mennyiségét napi 15 literrel 2400 literre számítottunk, ennek literjét 6 krra téve eredménye 120.— frt egy borjú 11.— "

brutto 131.40 frt
Levonva ebből a tartási költséget 104.04 frt
marad netto trágya nélkül 27.— frt
Egy tehené, melytől az ellés után naponta ugyancsak 15 liter tejet lehet fejni és kiheréltetik, hasonló viszonyok között legalább 3300 litert ad; ennek ára 165.— frt
Hozzá kell ehez számítani a tej nagyobb értékét, legalább 20%—át, ez 30.— frt
Továbbá a tehenének, mint vágómarhának értékfokozását, mely 20.80 frt
brutto 215.80 frt

Ebből leszámítandó
1. herélésre 5.40 frt
2. tartási költségekre 104.— "

Eszertint netto trágya nélkül 108.— frt
A különbség tehát a herélt tehené javára 81 frt. A tehenek herélésének tehát következő előnyei vannak: 1. Hosszantartó, egyenletes és dus tej-elválasztás. 2. Az, hogy a herélt tehenek a fokozott tej-elválasztás daczára is több zsírt és húst szednek magukra, és végre 3. Husuk is sokkal jobb a közönségesnél.

A közönség köréből. *)

Hétfalu, 1882. június 5-én.

Nyílt kérdés

a csernátfalusi érdemes községi elöljáróságához.

Csernátfaluban a piactéren a díszes román templom ajtajától 16, a királyi járásbírószágtól 65, a szolgabírószágtól 300 és végre a csernátfalusi irodától 180 lépés távolságra egy hid, több mint félve, oly ki-dőlt, bedőlt, betört, össze-vissza hányt állapotban van, hogy azon még napvilág sem mehet át senki a nélkül, hogy vérfolyástól, esontöréstől ne tarthatna.

Kérdem azért az érdemes elöljáróságtól: van-e tudomása az érintett hid dult állapotáról? és ha nincs: akar-e arról meggyőződést szerezni s szándékozik-e azt 20 nap alatt helyre állíttatni?

P l e v n a i

*) E rovat alatt megjelent közleményért felelősséget nem vállal a szerk.

Szerkesztői izenetek.

Péterfy L. urnak K.-Szt.-Lélek. Az első cikkek az illetékes egyén kérése folytán ideiglenesen felfüggesztett. A bucsura vonatkozó cikket nem közölhetjük. Nem osztjuk nézetét.

Magy. kir. államvasutak keleti vonalának

M E N E T R E N D J E.

(Érvényes 1881. évi május 15-től.)

A Predeal—nagyvárad irány:				A Nagyvárad—predeal irány:			
Állomások:		Személy vonat 203. sz.	T. v. I. II. III. oszt.	Állomások:		Személy vonat 204. sz.	T. v. I. II. III. oszt.
		óra és perc				óra és perc	
Bukarestből	Indul	—	—	Budapest	Ind.	7.30	—
Predeal	Indul	—	—	Nagyvárad (vend.)	Erk.	4.18	262
Tömös	Indul	—	—		Ind.	5.00	6.50
Brassó	Erk.	—	—	Kolozsvár	Erkezik	9.40	4.58
Földvár	Ind.	6.13	7.25		Indul	10.14	8.—
Apáca	Ind.	6.52	8.01	Kocsárd (vend.)	(elágózás) Erkezik	12.38	11.43
Agostonfalva	Ind.	7.23	9.33		(M.-Vás.) Indul	12.48	12.23
Kőhalom	Ind.	7.51	11.01	Tövis, (vendéglő)	(elágózás) Erk.	1.47	2.17
Héjasfalva	Ind.	10.15	4.01		(Gy.-Fehv.) Ind.	2.07	3.—
Szegesvár	vendéglő (Erk.)	10.32	4.29	Kapus, (ben felé, vendégl.)	Erk.	3.41	5.44
Medgyes	Ind.	10.52	5.23		Ind.	3.51	6.52
Kapus	Elágózás (Erk.)	12.24	8.38	Medgyes	Ind.	4.11	7.42
	N.-Sze- vendéglő (Ind.)	12.30	9.50	Szegesvár (vendéglő)	Erkezik	5.22	9.49
Tövis	Elágózás (Erk.)	2.06	12.49		Indul	5.32	10.33
	Gy.-Fehér- vendéglő (Ind.)	2.26	2.18	Héjasfalva	Ind.	5.50	11.15
Kocsárd	Elágózás (Erk.)	3.24	4.09	Kőhalom	Ind.	—	—
	M.-Vásár- vend. Indul	3.34	4.50	Agostonfalva	Ind.	8.18	3.53
Kolozsvár vendéglő	Erk.	5.59	8.47	Apáca	Ind.	8.51	4.41
	Indul	6.28	8.20	Földvár	Ind.	9.23	5.37
Nagyvárad vendéglő	Erk.	11.04	6.52	Brassó (vendéglő)	Erkezik	10.02	6.48
	Indul	11.24	—	Tömös	Indul	—	—
Budapest	Erkezik	8.21	—	Predeal	Indul	—	—
				Bukarest	Erkezik	—	—

A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Június 6-án.

Magyar aranyárjádék	119.60
Magyar vasúti kölcsön	134.75
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	91.—
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	111.—
M. keleti vasúti államköt. évi 1876	96.25
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.—
M. földterhermentesít. kötv. záradékkal	97.50
Temes-bánati földterherment. kötvény	97.50
Temes-bánati föld. kötv. záradékkal	98.25
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar szőlődezmaváltási kötvény	96.75
Magyar nyereségy-sorsjegy kölcsön	118.—
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy	109.50
Cs. és kir. arany	5.30
20 frankos arany	9.52
Német birodalmi márka	58.55
London (2 havi váltókért)	120.—
Magyar papírjárjádék	86.40

Felelős szerkesztők:

Ilj. Dobay János, T. Nagy Imre,
Dr. Kádbéő Ferencz,
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Hirdetmény.

A brassói kir. Törvényszék, mint csődbírósnak folyó évi május 21-én 3339. sz. a kelt határozata folytán a Gyertyánffy Albert-féle csődtömeg árú-készletének folyó évi május hó 22. és következő napjaira kitűzött árverezése nem tartatott meg, hanem folyó évi június 15. és következő napjaira lett elhatározva.

Folyó évi június hó 15. és 16-án a 34051 frt 84 krra becsült árú-készlet csak egészben és a 30000 frtnyi kiküldési áron alól nem adatik el és a vételárnak egy harmada azonnal fizetendő le, míg a többi két harmada az árverezési feltételekben tartalmazott módosítások alatt folyó évi július hó 31-ig szintén megfizetendő.

Ha az árú-készlet az említett két napon egészben el nem adathatik, a következő napokon (vasár- és ünnepnapokat kivéve) előbb a csapat szerinti, azután a tétel szerinti és végre a darab szerinti árverezés fog megtartatni, de csak azonnali készpénzfizetés mellett és ez esetben a körülmények szerint a vételáron alól is fog eladatik.

Az elárverezendő árúknak jegyzéke és becsértéke, úgy mint a közelebbi árverezési feltételek is a brassói kir. törvényszéknél, Nemes Péter kir. közjegyzőnél és ügyvéd Dr. Herell Henrik csődtömeggondnoknál Brassóban betekinthetők.

Az árverezés a bukott cég üzleti helyiségében Brassóban, klastrom-utca 5. h. sz. alatt, még pedig d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig fog megtartatni.

2—3

Placzi árak

		Kézdi-Vásárhely június 7.		Csik-Szereda május 31.		Sz. Udvarhely május 23.		Gy.-Sz.-Miklós május 27.	
		frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
Hecetolter	Buza) tiszta	9	50	10	—	8	50	10	30
	) elegy	7	20	—	—	7	50	—	—
	Rozs) tiszta	6	10	5	90	—	6	50	—
	) elegy	—	—	—	—	—	6	—	—
	Arpa) tiszta	5	20	5	75	6	—	6	50
	) elegy	—	—	—	—	—	5	50	—
	Zab	3	50	3	50	3	70	3	80
	Törökbuza	6	—	6	25	5	40	6	50
	Kása) köles	10	—	7	—	—	8	50	—
	) árpa	—	—	—	—	6	—	—	—
Kilóer	Borsó	7	—	—	—	—	—	—	—
	Lencse	12	—	—	—	—	—	—	—
	Fuszulyka	6	—	6	25	5	—	5	50
	Lenmag	—	—	12	—	—	—	10	—
	Kendermag	—	—	6	65	—	—	—	—
	Bükköny	—	—	6	—	6	50	—	—
	Pityóka	2	—	2	75	1	55	2	80
	Marhahus	—	40	—	36	—	40	—	40
	Disznóhus	—	44	—	40	—	48	—	48
	Juh-hus	—	28	—	—	—	—	—	—
Darab	Szalona	—	70	—	80	—	—	—	70
	Fagygyu	—	32	—	72	—	—	—	38
	Malacz	—	—	—	—	1	30	—	80
	Lud	—	—	—	80	—	80	1	—
	Réce	—	—	—	—	—	—	—	60
	Bárány) fejr	—	—	—	—	—	—	1	66
	) fekető	—	—	3	—	3	—	2	20
	Egy pár csirke	—	70	—	60	—	—	—	45
	10 tojás	—	15	—	15	—	13	—	15

BROGLE JÓZSEF

gép- és rostalemez-gyára Budapest.

Gyár: váci ut az osztr. államvaspálya közelében. Raktár: váci körut 68. szám

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kinttettett, javított gyártmányait, mint:

TRIEURÖKET változó rostával.

Tisztító gépeket szelelővel.

Különlegességek malmok számára.

28.466 szám alatt szabadalmazott

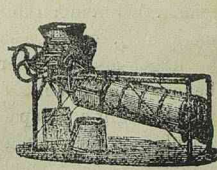
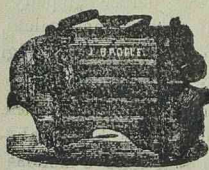
hármass ekéket, cséplőgép-ros-

tákat, lyukasított és hasított

lemezeket vas-, aczél- és horganyból,

valamint mindennemű gazdasági gépek- és szereket.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

3—30